

-ARAŞTIRMA MAKALESİ-

**YEREL YÖNETİMLERİN KARAR ALMA MEKANİZMALARINDA
AKADEMİSYENLERİN YÖNETSEL KATILIM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Mehmet ÖLMEZ¹ & Bülent BAYRAK²

Öz

Yerel katılım, yerelde alınacak kararlardan etkilenecek olan halkın, bu kararların hazırlanması, geliştirilmesi, hayata geçirilmesi aşamalarına katılımı ve katkıda bulunması demektir. Kent yönetimlerinde önemi her geçen gün artan oy verme, kent konseyleri, yerel referandum ve danışma kurulları gibi yönetsel katılım uygulamaları ile iletişim anlayışı ve kentli olma bilinci sağlanmaktadır. Bu çalışmada, üniversitelerin yönetim ve yerel yönetimler gibi alanlarında görev yapan akademik personelin görüş, düşünce ve çalışmalarına yerel yönetimlerin ne kadar önem verdiği araştırılmıştır. Ayrıca çalışmada, akademisyenlerin de yerel yönetimlerde söz sahibi olabilmek adına ne düzeyde katılım sağladığının ve demografik farklılıklar bağlamında anlamlı farklılıkların olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır. Çalışmada, mevcut literatür taraması yapılmış ve sonrasında nicel araştırma yöntemleri kapsamında alan araştırması (anket) uygulanmıştır. Anket kapsamında akademik personele anket soruları elektronik ortamda ulaştırılmış olup her ilden en az bir üniversiteden olacak şekilde akademik personel tarafından ankete cevap verilmiştir. Nicel araştırmanın ilişkisel ve tarama desenleri kullanılarak akademisyenlerle yerel yönetimler arasındaki ilişkiler bağlamında katılımcıların görüş, tutum ve ilgileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Üniversitelerin türü, akademik personelin unvanları, cinsiyetleri ve üniversitelerin bölgesel dağılımlarına göre tesadüfi örneklem alma yöntemlerinden oranlı küme yöntemi ile yapılan çalışmada 428 akademik personelin verdiği anket sonuçları değerlendirilmiştir. Yönetim ve yerel yönetimler gibi alanlarda görev yapan akademik personelin yerel katılıma etkileri hakkında, sadece iki çalışmanın bulunması ve bu çalışmaların da her birinin sadece bir üniversiteye ait akademik personelleri kapsamaması, bu çalışmanın önemini ve özgünlüğünü artırmaktadır. Çalışmada akademik personelin yerel kararların alınmasındaki katılım düzeyinin ve yerel yönetimlerin akademisyenlere sağladığı katılım imkânlarının yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak Türkiye’de üniversitelerin yönetimle ilgili bölümlerinde görev yapan akademik personelin, yerel yönetimlerin karar alma mekanizmalarına katılımı yeterli düzeyde olmamakla beraber bir çeşit “katılımsız yönetim” uygulamasının geliştirildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim, Katılım, Yönetsel Katılım, Yerel Katılım

JEL Kodları: H7,H83,H70

Başvuru: 31.10.2024

Kabul:05.03.2025

¹Dr. Öğretim Görevlisi, Malatya İnönü Üniversitesi OSB MYO, olmez23@hotmail.com, Malatya, Türkiye, ORCID: 0000-0002-1462-1241

²Dr., Gelir Uzmanı, Malatya Vergi Dairesi Başkanlığı, ardadoruk3588@gmail.com, Malatya, Türkiye, ORCID: 0000-0003-1056-8866

IN DECISION-MAKING MECHANISMS OF LOCAL GOVERNMENTS EXAMINING THE MANAGERIAL PARTICIPATION LEVELS OF ACADEMICIANS

Abstract

Local participation means the participation and contribution of the public, who will be affected by the decisions to be taken locally, in the preparation, development and implementation of these decisions. Administrative participation practices such as voting, city councils, local referendums and advisory boards, which are becoming increasingly important in urban governments, provide an understanding of communication and awareness of being a citizen. In this study, it is investigated how much importance local governments attach to the opinions, thoughts and studies of academic staff working in the fields of administration and local governments at universities. In addition, the study aims to investigate the level of participation of academics in order to have a say in local governments and whether there are significant differences in terms of demographic differences. In the study, the existing literature was reviewed and then field research (survey) was applied within the scope of quantitative research methods. Within the scope of the survey, the survey questions were delivered to the academic staff electronically and the survey was answered by academic staff from at least one university from each province. By using the relational and survey designs of quantitative research, it was tried to determine the opinions, attitudes and interests of the participants in the context of the relations between academics and local governments. The results of the questionnaires given by 428 academic staff were evaluated in the study, which was conducted with the proportional cluster method, one of the random sampling methods, according to the type of universities, titles, gender and regional distribution of academic staff. The fact that there are almost no academic studies on the effects of academic staff working in fields such as administration and local governments on local participation shows the importance and originality of this study. The study concluded that the level of participation of academic staff in local decision-making and the participation opportunities provided by local governments to academics are not sufficient. As a result, it has been observed that although the participation of academic staff working in the administration-related departments of universities in Turkey in the decision-making mechanisms of local governments is not at a sufficient level, a kind of “non-participatory management” practice has been developed.

Keywords: *Local Government, Participation, Administrative Participation, Local Participation*

JEL Codes: *H7,H83,H70*

“Bu çalışma Araştırma ve Yayın Etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.”

1.GİRİŞ

Toplumlarda demokrasi yoktan var olan, kendi kendine gelişen bir olgu değildir. Demokrasi, aranan, istenen ve uğrunda mücadele edilen bir yaşam tarzı olarak gelişme göstermektedir. Bu yaşam tarzını yerleştirmede yönetenlerin ve yönetilenlerin ortak hareket etmesi, en önemli gerekliliklerden birisidir. Toplumlarda yönetenler tarafı sayıca az fakat devletin otoritesini kullanma açısından etkice fazla durumdayken, yönetilenler tarafı sayıca fazla fakat etkice az durumda bulunmaktadırlar. İşte demokrasi, bu güç dengesinin taraflar arasındaki paylaşımında her iki tarafın da başarılı bir yönetme ve yönetilme çabalarının eseri olarak ortaya çıkmaktadır.

Günümüz toplumlarında demokrasiyi ve yönetim sistemlerini geliştirmek, sadece belli bir sınıfın veya topluluğun görevi olmaktan çıkmıştır. Bilimin ve teknolojinin gelişmesiyle değişen

demokrasi ve yönetim anlayışı, toplumların katılım anlayışında ve yoğunluğunda değişimi de beraberinde getirmiştir. Toplumsal gelişimde önemli bir söz sahibi olan akademisyenlerin bu katılım içerisinde oynayacakları rol, gelişimin hem bilimsel temellere dayanmasını hem de katılım faaliyetlerinin toplumun diğer kesimleri tarafından örnek alınmasını sağlayacaktır.

Yerel katılımın birçok önemli ögesi bulunmakla birlikte akademik personelin yerel karar alma mekanizmalarına katılımı en önemli öğelerden birisidir. Akademik personel, kendi alanında bilimsel yeterliliğe ve yetkinliğe sahip olması nedeniyle, akılcı ve rasyonel çözümlere ve görüşlere sahip olabilmektedir. Yükseköğretim kurumlarında ders verme ve bilimsel yayınlar yapma yanında yerel yönetim birimlerine de etki edebilme potansiyeline sahip olan akademisyenlerin, bu gücünün farkına varabilmek, daha çağdaş ve düzenli kentlerin oluşmasına da yardım edecektir. Bu doğrultuda, yerel katılımı halkın her kesimine görev düşmesinin yanında yönetimin bilimsel boyutuyla ilgilenen akademik personelin aktif ve etkili rol alması, yapılan iyileştirme ve gelişim çabalarının belli bir sistematığe bağlı olarak uygulanmasında önem arz etmektedir. Yerel yönetimler tarafından da akademik personelin yönetime aktif olarak katılımına önem verilmesi, yerel demokrasinin gereklerinin yerine getirilmesi adına etkili bir adım olacaktır.

Akademik personel ifadesi; sosyal, beşeri ve idari bilimler içerisinde yer alan yönetim ve yerel yönetimlerle ilgili bölümlerde görev yapan akademik personeli belirtmektedir. Bu araştırmanın temel amacı; akademik personelin yerel karar alma mekanizmasındaki katılım oranlarını ve bu katılımı ortaya koyulan görüş, düşünce ve raporların ne kadar dikkate alındığını incelemektir.

Toplu yerleşime açık her alanda yerine getirilmesi gereken iki önemli görev kümesi bulunmaktadır. Bu görev kümesinden bir tanesi devlet tüzel kişiliğinin işleyişinden kaynaklanan ve devlet ile halk arasındaki görev-sorumluluk-düzen ilişkisini sağlayan, merkezi otoriteye bağlı görevlerden oluşmaktadır. Nüfus işleri, askerlik işleri, vergi yükümlülükleri vb. gibi alanlar, merkezi otoritenin yereldeki taşra örgütlenmesiyle yerine getirdikleri bu görevleri kapsamaktadır. Bir diğer görev kümesi ise yerel halkın bulunduğu o yerleşim alanında, devlet tüzel kişiliğinden ayrı olarak oluşturulan yerel idare tarafından yerine getirilmesi gereken görevler topluluğudur. Ulaşım işleri, yerleşim işleri, çevre temizliğini sağlama vb. gibi alanlar da yerel otoritenin kendi örgütlenmesi eliyle yerine getirdiği görevlere dâhildir. İşte bu görev ve sorumluluk farklılıkları, yerel yönetimlerin varlık sebebinin oluşturmaktadır. Bu doğrultuda hizmet alanını da genişleten yerel yönetimler için sosyal etkileşim ve iyileştirme sağlama, rehberlik etme ve yönlendirme, yardım sağlama ve gözetme gibi faaliyetler de zorunlu hâle gelmiştir (Kaya, 2003: 240-242).

Gözler ve Kaplan (2019: 83) tarafından “yerel yönetimler, il, belde ve köy gibi belli alanlarda oturan halkın ortak yerel ihtiyaçlarını gidermek amacıyla, merkezi idare dışında örgütlenen ve ayrı bir tüzel kişiliği ile sınırlı özerkliği bulunan, karar organları seçimle belirlenen kamu örgütlenmeleri” olarak tanımlanmaktadır. Yönetim bilimciler tarafından yapılan birçok tanımda yerel halk, ortak ihtiyaç ve kamu tüzel kişiliği gibi benzer özelliklerinden bahsedilen yerel yönetimler, ülkenin belli bölgelerinde yaşayan halkın yerel ve ortak ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kurulmuş olan ve kamu tüzel kişiliğine sahip idari birimler olarak tanımlanabilmektedir (Boztepe, 2019: 59-62). Bu tanım kapsamında Türkiye’deki yerel yönetim birimleri içerisinde, başında merkezi idarenin bir temsilcisi olan valinin bulunması nedeniyle bir yerel yönetim biriminden çok bir merkezi yönetim birimi olarak görülen il özel idareleri ile belediyeler ve köyler yer almaktadır. Bu çalışmada ise yerel yönetim kavramı, akla ilk getirdiği kavram olan belediyeler üzerinden ele alınmıştır.

Kapsadığı ve etkilediği alanlara göre farklı tanımlara sahip olan katılım kavramının, alınacak herhangi bir karardan etkilenecek kişilerin, kararın hazırlanması, geliştirilmesi, alınması ve hayata geçirilmesi aşamalarından birine veya birkaçına ya da tamamına katkıda bulunması durumu şeklindeki tanımı, en genel tanımlarından birisidir (Demir ve Acar, 2005: 233). Bir başka tanımda ise katılım, bireylerin, kendilerini etkileyen fiziksel durumlar, kurumlar ve programlar düzeyinde alınan kararlarda yer almaları, şeklinde tanımlanmaktadır (Florin ve Wasdersman, 1990: 43). Bu tanımlarda ve benzer tanımlarda dikkat çeken en önemli hususlardan birisi, katılım kavramının olabilmesi için katılan kişinin alınacak karardan etkilenecek durumda olması; diğer bir deyişle katılım, katılımcı ve sonuç üçlüsü arasında nedensellik bağının bulunması gerektiğidir.

Teoride savunulan fakat Türkiye’deki birçok demokrasi uygulamasında önemli eksiklerden birisi olan yönetsel katılım, yerel yönetimler başta olmak üzere tüm kamu kurumlarında yönetimin icra kesiminden ziyade kamu politikalarının belirlenmesi, uygulanması, denetlenmesi gibi süreçlerinde halkın aktif olarak yer alması şeklinde tanımlanmaktadır (Çitçi, 1996: 10). Diğer bir ifadeyle yönetime katılım, politika çalışmalarının bir ayağı olan karar alma sürecine, planlama ve uygulama süreçlerine halkın katılımı ve halkı dinleyerek halkla bilgi paylaşımı anlamına gelmektedir (Yaylı ve Eroğlu, 2015: 507). Katılımcı demokrasi, toplumun tüm bireylerinin eşit katılımıyla işleyecek bir yönetim modeli önermediği gibi en uygun demokrasi işleyişini sağlayabilmek için izin verdiği bazı katılım araçları yoluyla hayat bulmaktadır (Verba, 1967: 54). Uygulamada yerel düzeyde yönetsel katılımı sağlamak için çok çeşitli mekanizmalar bulunmakla birlikte bunların kullanım yoğunlukları da yönetim anlayışının ve teknolojinin gelişimiyle değişmektedir. En yaygın olarak kullanılan katılım mekanizmaları arasında gelecek atölyeleri, halk günleri, dilekçe, beyaz masa, yerel referandum, semt dayanışma merkezleri, yuvarlak masa toplantıları, halk toplantıları, halk günleri, meclis toplantıları, Yerel Gündem 21, kent konseyleri, gönüllü ve dayanışmacı örgütlenmeler, hemşeri hukuku, ihtisas komisyonları, e-belediyecilik ve mobil belediyecilik gibi mekanizmalar bulunmaktadır (Özer ve Kartal, 2021: 513-517).

Yerel katılım ise, yerelde alınacak kararlardan etkilenecek olan yerel halkın bu kararların hazırlanması, geliştirilmesi, alınması ve hayata geçirilmesi aşamalarından birine veya birkaçına ya da tamamına katkıda bulunması demektir. Kent yönetimlerinin daha etkin bir yapılaşma sağlaması adına günden güne daha önemli duruma gelen yönetsel katılım uygulamaları, yerel halk arasında yerel katılımın yaygınlaşmasını ve pekiştirilmesini sağlamaktadır. Bu anlamda yerel katılım, toplum kesimleri arasındaki iletişim anlayışının ve toplumsal sorumluluk yaklaşımının gelişmesini sağlarken kentli olma bilincinin doğması ve büyümesi için gereken toplumsal altyapının oluşumunu da sağlamaktadır (Bulut, 2006: 51). Aktif ve sürekli bir yerel katılım, topluma faydalı uygulamaların zaman çerçevesinin ve etkilerinin belirlenmesinde etkili olacaktır. Etkin bir yerel katılımı sağlamak kolay olmamakla birlikte bunun sağlanması için yakın izleme ve değerlendirme ile paydaşlar arası iletişimin sağlandığı etkili bir sistemin gerekliliği vurgulanmaktadır (Gebara, 2013: 478).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Katılım ve yerel katılım konusundaki literatürün oldukça yoğun içerikli olmasına rağmen akademisyenlerin yerel katılıma etkileri hakkında, birer üniversitenin akademik personellerini kapsayacak şekilde yapılmış sadece iki çalışmanın bulunması ve bu çalışmaların katılımdan ziyade kent kültürü ve kentlilik bilinci konularını ele alması, bu çalışmanın önemini ve özgünlüğünü artırmaktadır. Literatürdeki bu azlık, bu çalışmanın önemli bir açığı kapatması ve bu konuda yapılacak diğer çalışmalara örnek olabilmesi açısından da önem taşımaktadır.

Belli ve Aydın (2017) tarafından, kent kültürünü ve kentlilik bilincini odak alarak yapılan çalışmada, kentlerin daha iyi bir noktaya taşınması konusunda akademisyenlerin kentsel karar alma süreçlerine katılımlarının ve kent kimliği ve kentlilik bilincinin gelişimi konularında paydaşlarla birlikte hareket edebilecekleri bir ortamın oluşturulmasının önemi vurgulanmıştır. İter (2024) tarafından yapılan ve yine kent kültürünü ve kentlilik bilincini odak alarak yapılan bir diğer çalışmada ise alan araştırmasının yapıldığı Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'ndeki akademik personele kent kültürü ve kentlilik bilincinin geliştirilmesi konusunda merkezi ve yerel kurumlar tarafından gereken değerin verilmediği vurgulanmıştır.

Bazı araştırmacılar tarafından yeni kamu yönetimi anlayışının, yerel yönetimleri destekleyen yaklaşımı içerisinde yönetim kavramına felsefi, sosyolojik ve siyasal bir zemin hazırladığı ve bu sayede yerel düzeyde katılım kültürünü geliştirdiği savunulmaktadır (Şahnagil, 2019: 1150). "Yerel Yönetimler ve Demokrasi" isimli çalışmada yerel yönetimlere demokratik olma özelliğini kazandıran en önemli unsur olarak "yerel yönetim sürecine halkın katılımının sağlanması" ilkesini belirten Pustu (2005: 129), böylece katılımın yerel yönetimler için önemini vurgulamıştır. Henden ise çalışmada (2005: 4), yerel halkın kendi kendisini yönetecek organları belirleme konusunda seçimlere katılım göstermesinin tek başına yeterli olmadığından bahisle bunun gerçek bir katılımı sağlayacak şartlarla bütünleştirilmesi ve geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Yerel katılım hakkında çalışmaları bulunan Denters ise (2005: 67) katılım konusunda vatandaşların "takipçi" olmalarının yanında "başlatıcı" konumunda da olmaları gerektiğini vurgulamasına rağmen Michels ve De Graaf (2010: 481), bu sürecin başlatıcısı ve kontrolçüsü durumunda olan tarafın yerel yönetimler olduğunu belirtmişlerdir.

Katılım konusunda "Türk gençliğinin siyasal katılımı" odaklı yapılan bir çalışmada Erdoğan (2003), katılımda, sosyolojik ve ekonomik etkenler yanında eğitim durumu, çalışma durumu ve cinsiyet gibi demografik faktörlerin de etkili olduğunu vurgulamıştır. Aynı çalışmada, katılım kavramının "katıl(a)mama" anlayışı yönünde uygulandığı ve bu konuda aile yapısı, eğitim sistemi ve bürokratik engellerden oluşan ve "demir üçgen" olarak belirtilen sınırlamaların etkili olduğu vurgulanmıştır. Karaçor ise (2009: 122-123) gelişen teknolojiyle yeniden şekil alan ve oldukça yaygınlaşan iletişim araçlarının, siyasal katılım ve demokrasinin gelişimi hakkında olumlu etkileri olduğunu vurgulamıştır. Çalikoğlu ve Arslan tarafından (2018: 222-224), Türkiye'deki akademisyenlerin uluslararası etkinliklere katılması ve uluslararasılaşması hakkında yapılan çalışmada, doçentlikten daha alt düzeydeki ünvanlı akademisyenlerin teorik ve pratik olarak uluslararası etkinliklere katılma konusunda daha az katılım sağladıkları tespit edilmiştir.

Avcı ve Gök tarafından yapılan bir çalışma (2022: 250-260), akademisyenlerin yönetim sürecinde önemli bir görev almalarına rağmen yükseköğretim kurumlarında karar organlarının göstermelik olduklarını ve demokratik yönetim süreçlerinden uzak olduklarını belirtmiştir. Akademisyenlerin kendi kurumlarındaki karar organlarının işleyiş süreçlerinde bile etkili olamadığının vurgulandığı bu çalışma ile akademisyenlerin yönetsel katılım konusundaki ilgi ve yaklaşımlarına örnekler verilmiştir. Aldemir ve Şen tarafından yapılan çalışma ile (2020: 1473, 1486) vatandaşların yerel katılım konusundaki algı ve davranış düzeylerini belirleyebilmek amacıyla geliştirilen; psikometrik açıdan yeterli, geçerli ve güvenilir bir yerel katılım ölçeği, çalışma verilerinin değerlendirilmesinde önemli bir rol üstlenmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölüm, araştırmaya ilişkin olarak, seçilen yöntem, amaç, hipotez, evren, örneklem, veri toplama araçları, veri analizi, bilimsel dayanağı ve geçerliliği hakkında bilgiler sunmaktadır. Araştırma öncesi verilerin toplanmasına geçilmeden önce İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri

Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan 28.12.2023 tarihli 17 numaralı oturum ve 1 numaralı karar sayısı ile etik izni alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada, Türkiye'nin her ilinden en az bir üniversitenin yerel yönetimler, iktisat, işletme, siyaset bilimi gibi yönetim bilimleri alanında görev yapan akademik personel ile anket çalışması yapılmıştır. Araştırma, üniversitelerin yönetim bilimleri ile ilgili farklı bölümlerinde görev yapan akademik personelin yerel yönetimlere katılım düzeylerini detaylı olarak ve betimleyerek açıklama amacını taşımaktadır. Araştırmada nicel araştırmanın tesadüfi örneklem alma yöntemlerinden oranlı küme yöntemi kullanılmıştır.

Örneklem grubu belirlenirken üç ölçüt gözetilmiştir. Bu ölçütler, örneklem grubunda yer alan kişilerin üniversitelerde akademik personel olması, akademik personelin yönetim ve yerel yönetimler gibi alanlarda görevini sürdürüyor olması ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmasıdır.

3.2. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

Araştırmanın temel amacı akademisyenlerin görüş, düşünce ve çalışmalarına yerel yönetimlerin ne kadar önem verdiği ve demografik farklılıklar bağlamında anlamlı farklılıkların olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır.

Bu bilgiler ışığında araştırmaya yön veren Ana Hipotez;

H: Akademik personelin demografik özelliklerine göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları arasında anlamlı bir fark vardır.

Araştırmanın diğer Alt Hipotezleri ise;

H₁. Akademik personelin cinsiyetlerine göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₂. Akademik personelin yaşlarına göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₃. Akademik personelin medeni durumlarına göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₄. Akademik personelin yaşadığı bölgelere göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₅. Akademik personelin çalıştıkları üniversite türüne göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₆. Akademik personelin unvanlarına göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₇. Akademik personelin akademik hizmet yıllarına göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₈: Akademik personelin fakülte / MYO görev yerlerine göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₉. Akademik personelin görev yaptıkları bölümlere göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örnekleme:

Araştırmanın evrenini, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) akademik web sitesinde 25.12.2023 tarihi itibari ile Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler alanı içerisinde bulunan 10.629 akademik personel oluşturmaktadır. Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004, 50) tarafından evren büyüklüğü ile örneklem

seçim sayıları verilmiştir. Bu çalışmada 10.000 ile 25.000 evren büyüklüğü için 0.05 örneklem hatası ile seçilecek örneklem büyüklüğünün 244-378 kişi arasında olması yeterli görülmektedir.

Araştırmada nicel araştırmanın tesadüfi örneklem alma yöntemlerinden oranlı küme yöntemi kullanılmıştır. Oranlı küme örnekleme yönteminde birden çok küme içeren bir tasarımın kullanılması tercih edilmektedir. Kümeler belirlendikten sonra oranlara göre rastlantısal yöntem ile birimlerden örneklem seçilmektedir (Neuman, 2007: 340). Araştırmanın ilk aşamasında YÖK (2023) verilerine göre Türkiye genelindeki 129 devlet ve 78 vakıf üniversitesi listelenerek, burada çalışan akademik personel sayılarının oranları belirlenmiştir. “Üniversitelerin Türlerine Göre Dağılımı” başlıklı Tablo 1’de, oluşturulan kümelerin evrendeki oranı göz önünde bulundurularak devlet ve vakıf üniversitelerdeki akademik personele anket formları gönderilmiş ve oransal kümeleme dağılımı yapılmıştır.

Tablo 1. Üniversitelerin Türlerine Göre Dağılımı

	*Akademik Personel Sayısı	Anket Dağılımı
Kurum	%	%
Devlet Üniversitesi	84,1	86,2
Vakıf Üniversitesi	15,9	13,8
Toplam	100,0	100,0

Kaynak: Araştırmacı tarafından düzenlenmiştir.

*YÖK Bilgi Yönetim Sistemi, Yükseköğretim İstatistikleri, 2024

“Bölgelere Göre Üniversite Dağılımları” başlıklı Tablo 2’de verilen bölgelerde bulunan üniversite sayılarıyla orantılı olarak her bölgeden belirlenen sayıda orantısal kümeleme yöntemi ile üniversitenin seçimi yapılmıştır. Bu yöntem ile Marmara Bölgesindeki İstanbul ilinde 62 üniversite ve İç Anadolu Bölgesindeki Ankara ilinde 21 üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerin çoğunluğu vakıf üniversiteleri olduğundan, orantısal kümeleme yöntemi doğrultusunda İstanbul ve Ankara ilindeki vakıf üniversitesi sayıları ona göre seçilmiştir. Marmara ve İç Anadolu Bölgesindeki bu dağılım orantısal bir şekilde diğer bölgelere dağıtılmıştır.

Tablo 2. Bölgelere Göre Üniversite Dağılımları

	Türkiye Geneli	Bölgelere Göre Anket
Akdeniz Bölgesi	9,2	11,2
Doğu Anadolu Bölgesi	8,2	13,6
Ege Bölgesi	8,7	13,3
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	5,3	4,4
İç Anadolu Bölgesi	21,3	15,4
Karadeniz Bölgesi	10,1	19,9
Marmara Bölgesi	37,2	22,2
Toplam	100,0	100,0

Kaynak: *YÖK Bilgi Yönetim Sistemi, Yükseköğretim İstatistikleri, 2024 (Araştırmacı tarafından düzenlenmiştir)

Araştırmanın özgünlüğü Türkiye’nin tüm illerinden en az bir üniversiteden öğretim elemanı ile görüşme yapılmasından kaynaklanmaktadır. Bu özgünlük ile alınan veriler tüm ülkeyi kapsamaktadır. Tablo 2, Türkiye’nin bölgelerine göre anket uygulanma oranlarını, Tablo 3 ise

oransal kümeleme dağılım yöntemi ile bulunan Türkiye geneli akademik personelin unvanları ve cinsiyetleri ölçüt alınarak oluşturulmuş dağılımı göstermektedir.

Tablo 3. Akademik Personelin Ünvanlarına Göre Dağılımları

	*Türkiye Geneli Dağılım			Anket Demografik Dağılımı		
	ERKEK %	KADIN %	TOPLAM %	ERKEK %	KADIN %	TOPLAM %
Profesör	66,1	33,9	18,6	71,8	28,2	19,9
Doçent	59,2	40,8	12,2	67,0	33,0	23,4
Doktor Öğretim Üyesi	53,4	46,6	24,0	49,6	50,4	27,8
Öğretim Görevlisi	48,6	51,4	20,1	12,5	87,5	1,9
Araştırma Görevlisi	46,8	53,2	25,2	48,6	51,4	25,1
Toplam	53,8	46,2	100,0	57,5	42,5	100,0

Kaynak: *YÖK Bilgi Yönetim Sistemi, Yükseköğretim İstatistikleri, 2024 (Araştırmacı tarafından düzenlenmiştir)

3.4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla katılımcılara uygulanan anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Anket çalışmasının ilk bölümü akademik personelin demografik özelliklerini ve yönetsel katılımlarını ölçmeye yöneliktir. İkinci bölüm ise Aldemir ve Şen (2020) tarafından geliştirilmiş olan “Yerel Katılım Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”ndan oluşmaktadır. Burada kullanılan ölçekler 18 maddeden oluşan tek boyutlu bir ölçektir. Ölçek, 5’li Likert tipi ölçek (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) şeklinde düzenlenmiştir. AFA sonucunda üç faktör altında toplanan Yerel Katılım Ölçeğinin (YKÖ) toplam 18 maddelik yapısına doğrulayıcı faktör analizi uygulanmış olup elde edilen bulguların değerlendirilmesi neticesinde χ^2 /sd oranı (231.59/128) 1.80 bulunmuştur. Uyum iyiliğinin hesaplandığı DFA Yerel Katılım Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması ile elde edilen değerler ise GFI= .91, CFI= .95, AGFI = .88, NFI= .91, RMSEA= .05, RMR= .07, SRMR= 0.6 şeklinde tespit edilmiştir. Uyum iyiliği konusunda elde edilen bu değerler, YKÖ için kullanılan ölçüm modelinin kabul edilebilir olduğunu göstermektedir (Koyuncu ve Kılıç, 2019).

3.5. Araştırma Verilerinin Toplanması ve Analizi

Veri toplanması sürecinde, elektronik anketlerin en popüler olan internet temelli çevrim içi anketler ile daha hızlı sonuç alınması (Jansen vd., 2007) nedeniyle anket formu hem bilgisayarda word ortamında hem de elektronik ortamda açık ve kapalı uçlu soru tekniği ile hazırlanmıştır. İnternet temelli hazırlanan anket formu YÖK sisteminde kayıtlı 204 devlet ve vakıf üniversitesinde görev yapan akademik personel ile tesadüfi örneklem alma yöntemlerinden oranlı küme yöntemi doğrultusunda e-posta üzerinden ulaştırılmıştır. Bu yöntemle 28 Aralık 2023 - 3 Şubat 2024 tarihleri arasında 447 kişi ile gönüllü katılım esasına dayalı bir şekilde çevrim içi yoluyla geri dönüş alınmıştır. Araştırma, devlet ve vakıf üniversitelerinde görev yapan akademik personel ile sınırlandırılmıştır. Bu anketlerden 19 tanesi araştırma kısıtlarına ve kurallarına uymadığından kabul edilmemiştir. Nicel araştırmalarda yapılan görüşme yöntemi uygulandığında yaklaşık 380 kişilik örneklem büyüklüğünün yeterli kabul edilmesi (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004: 50) ile 428 örneklem sayısının, araştırmanın amaçları ve elde edilen verilerin genele aktarılması açısından yeterli olduğu değerlendirilmiştir. Anket formu tüm sorulara cevap verilmeden kaydedilmeyecek şekilde internet ortamına eklendiğinden, anketlerde eksik doldurulan soru

bulunmamaktadır. Elde edilen veri seti içerisinde SPSS 25 istatistiksel analiz için uygun olan anket verileri kullanılmıştır. Elde edilen verilere uygun istatistiksel analizlerin yapılması amacıyla cinsiyet, yaş, medeni durum, üniversite türü, bölge, akademik unvan, tecrübe, fakülte ve bölüm değişkenlerine bağlı olarak Kolmogorov-Smirnov normallik testi uygulanmıştır. Yönetel katılım puanlarına göre $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde; T testi ve Anova testi uygulanmıştır.

3.6. Araştırmanın Bilimsel Dayanağı ve Geçerliliği

Araştırmanın geçerliliğini artırmaya yönelik olarak ilgili çalışmaların ve kuramsal temellerin incelendiği detaylı bir literatür taraması yapılmış olup çalışmanın amacına yönelik olarak daha önceden yapılan araştırmalar detaylı bir şekilde ele alınmış ve alan araştırmasında kullanılan anket sorularının ilk bölümünün bu araştırmalardan elde edilen verilere uygun içeriğe sahip ve anlaşılabilir olmasına dikkat edilmiştir. Anketin ikinci bölümü ise Aldemir ve Şen (2020) tarafından geliştirilmiş olan “Yerel Katılım Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”ndan alınmıştır. Anketin formları ile ilgili istatistik alanında uzman iki akademik personelin görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda anket formundaki sorular tekrar düzenlenmiştir. Bu sorular pilot çalışma kapsamında beş (5) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğretim elemanına uygulanmıştır. Burada hem araştırma konusu ile hem de anket soruları ile ilgili eksikler tamamlanmış ve ankete son hali verilmiştir. Ankette ayrıca Aldemir ve Şen (2020) tarafından geliştirilen “Yerel Katılım Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması” kullanılmıştır. Bu anket çalışmasında 5’li likert tipi ölçeklendirme kullanılmıştır. Likert tipi ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı =0.87 olarak hesaplanmıştır. Büyüköztürk’e (2007:127) göre Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı 0.70 üzeri değerler çalışmanın güvenilirliği için yeterli kabul edilmekte ve ölçeğin test puanları arasındaki iç tutarlılığının uygunluğunu belirtmektedir.

Bu çalışmada öncelikli olarak normal dağılım analizleri yapılmıştır. Bunun için beş aşamalı sistem uygulanmıştır. Öncelikle histogram dağılımına, ardından varyans (variance) kat sayısına bakılmıştır. Std deviation / mean (0,599/3,22=%18< %30) değeri %30’dan az olduğu için histogram görüntüsü normal dağılım göstergesi kabul edilmiştir. Verilerin normal dağılım uygunluğunu gösteren ve +2,0 ile -2,0 arasında bir değere sahip olması gereken Swekness çarpıklık ve Kuttosis basıklık değerleri (George ve Mallery, 2019: 113-115) kontrol edilmiş olup elde edilen verilerin normal dağılım sınırları içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Detrended Norm Q ve Normal Q değerlerine bakılmıştır. Bu grafikte rastgele bir açılım olmadığından dolayı normal dağılım olduğu belirlenmiştir. Son aşama olarak tests of normality değerlerinden kolmogorov-Smirnov Sign (0,00) değerlerine bakılmıştır. Burada da normal dağılım olduğu sonucuna varılmıştır.

Ankette yer alan ölçekli soruların faktör yüklerini ve boyutlarını tespit etmek için yapılan Keşfedici Faktör Analizi (KFA) yöntemi kullanılmış ve SPSS 25 programı ile temel bileşenler analiz edilmiştir. KFA aşamasında Eigen (Özdeğer) değeri 1 olarak tespit edilmiş ve faktörlerin yük değerlerinin en az .30 olması kabul edilmiştir (Büyüköztürk, 2006: 40). Analiz neticesinde Eigen değeri 1’den büyük olduğu görülen 3 faktörün ölçeğe yönelik toplam varyanslarının %62,30 olduğu görülmüştür.

4. ARAŞTIRMANIN DEMOGRAFİK VE BETİMSSEL ANALİZİ

Bu bölümde katılımcıların verdikleri cevaplara ilişkin elde edilen bulgular, akademik personelin yerel yönetimlere katılımlarına ilişkin demografik, kurumsal bilgiler ve betimleyici bilgiler doğrultusunda sunulmaktadır.

Tablo 4. Demografik ve Kurumsal Bilgiler

		n	%
Cinsiyet	Kadın	246	57,5
	Erkek	182	42,5
Toplam		428	100,0
Yaş	26-30 Yaş Arası	45	10,5
	31-39 Yaş Arası	151	35,3
	40-49 Yaş Arası	126	29,4
	50-59 Yaş Arası	83	19,4
	60-67 Yaş Arası	18	4,2
	68 yaş ve üzeri	5	1,2
Toplam		428	100,0
Medeni Durum	Evli	310	72,4
	Bekâr	118	27,6
Toplam		428	100,0
Üniversite Türü	Devlet Üniversitesi	369	86,2
	Vakıf Üniversitesi	59	13,8
Toplam		428	100,0
Bölge	Akdeniz Bölgesi	48	11,2
	Doğu Anadolu Bölgesi	58	13,6
	Ege Bölgesi	57	13,3
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	19	4,4
	İç Anadolu Bölgesi	66	15,4
	Karadeniz Bölgesi	85	19,9
	Marmara Bölgesi	95	22,2
Toplam		428	100,0
Unvan	Araştırma Görevlisi	79	18,5
	Araştırma/Öğretim Görevlisi Dr.	37	8,6
	Öğretim Görevlisi	8	1,9
	Öğretim Üyesi Dr.	119	27,8
	Doç. Dr.	100	23,4
	Prof. Dr.	85	19,9
Toplam		428	100,0
Akademik Hizmet Yılı	1 Yıldan az	14	3,3
	1-3 yıl arası	30	7,0
	4-9 yıl arası	91	21,3
	10-15 yıl arası	138	32,2
	16-20 yıl arası	38	8,9
	21-25 yıl arası	53	12,4
	26-30 yıl arası	30	7,0
	31+ yıl ve üzeri	34	7,9
Toplam		428	100,0
Fakülte/MYO	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	403	94,2
	Sosyal ve Teknik Bilimler MYO	25	5,8

Toplam		428	100,0
Bölüm	İktisat	82	19,2
	İşletme	136	31,8
	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkiler	11	2,6
	Ekonometri	18	4,2
	Maliye	28	6,5
	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	94	22,0
	Uluslararası İlişkiler	20	4,7
	Uluslararası ve Lojistik	17	4,0
	Sosyal Hizmet	6	1,4
	Yönetim Bilişim Sistemleri	10	2,3
	Diğer	6	1,4
Toplam		428	100,0

Çalışma kapsamında ilk olarak katılımcıların tanımlayıcı verileri kapsamında demografik ve kurumsal bilgileri incelenmiştir. Araştırmaya katılanların %57,5'ini kadınların, %42,5'ini ise erkeklerin oluşturduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan akademik personelin büyük çoğunluğu 31-49 yaş aralığında olup bu oran toplam katılımcıların %64,7'sidir. Katılımcıların %72,4'ü evli olduğunu belirtmektedir. Katılımcı akademisyenlerin görev yaptıkları üniversite türleri incelendiğinde ise %86,2'si devlet üniversitesinde, %13,2'si vakıf üniversitesinde görev yapmaktadır. Ankete katılan akademik personelin %22,2'si Marmara Bölgesinde, %19,9'u Karadeniz Bölgesinde ve %15,4'ü de İç Anadolu Bölgesinde yer alan üniversitelerde görev yaptıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar içerisinde akademik unvanlar açısından %27,8 oranında Dr. Öğretim Üyesinin, %23,4 oranında Doçent Dr. unvanlıların ve %19,9 oranında da Profesör Dr. unvanlıların katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Fakültelerde öğretim görevlisi sayısı az olduğundan, katılımcıların %1,9'unu ise öğretim görevlileri oluşturmaktadır. Katılımcıların çoğunluğu (%53,5) 4 ile 15 yıl arasında değişen bir süredir akademisyen olarak çalıştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %8,9'u 16 ile 20 yıl arası bir süredir çalıştıklarını belirtirken %19,4'ü de 21 yıl üzeri bir deneyime sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların yaklaşık %95'i fakültede görev yaptıklarını belirtmişlerdir. Aynı şekilde katılımcıların yaklaşık %32'si İşletme, %22'si Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ve %19'u ise İktisat bölümünde görev almaktadır.

Tablo 5. Akademik Personel Yerel Yönetimlerde Yönetsel Katılım Olarak Oy Verme Mekanizmasında Yer Almakta mıdır?

Yönetsel Katılım	n	%
Oy Verme (Seçimler)	365	85,3
Katılım Gerçekleştirmedim	63	14,7
Toplam	428	100,0

Tablo 5 incelendiğinde akademik personelin yerel yönetimlere yönetsel anlamda oy verme ve seçim gibi mekanizmalara katılım oranları %85,3'tür. Yerel yönetimlere hiçbir şekilde katılmadıklarını belirtenlerin oranı ise %14,7'dir. Akademik personelin yerel yönetimlerde yönetsel katılım sağlama açısından oy verip vermediğinin sorgulandığı bu tablo ile akademik personelin yerel yönetimlere oy verme düzeyin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. 31 Mart 2024 mahalli idare seçimlerinde katılım oranının %78,5 ile %80,7 arasında (TRT Haber, 2024) değiştiği ve son beş yerel seçimde katılım ortalamasının %82,73 olduğu (wikipedia, 2024) dikkate alınrsa akademisyenlerin en alt düzeydeki katılım şeklinin istenene ve gerekene yakın seviyede olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 6. Akademik Personelin Yerel Yönetimlerde Yönetsel Katılım Mekanizmaları

Yönetsel Katılım Mekanizmaları	n	*%
Yerel Referandum (Halkoylaması)	130	30,4
Panel/Jüri/Çalıştay	56	13,1
Kent Meclisleri/Kent Konseyi	35	8,2
Sosyal Medya Üzerinden	34	7,9
Kamuoyu Yoklamaları ve Kamusal Anketler	31	7,2
Halk/Mahalle Toplantıları	28	6,5
Gönüllü Katılım	25	5,8
Yuvarlak Masa Toplantıları	24	5,6
Danışma Kurulları	20	4,7
Enformasyon Kanalları: Dilekçe ve Kişisel Başvuru	18	4,2
Meclis Toplantıları	14	3,3
Halka Başvuru ve Davet Yöntemi	12	2,8
Planlama Çemberleri ve Gelecek Atölyeleri	11	2,6
Proje Demokrasisi ve Kampanyalar	7	1,6
Planlama Forumları	7	1,6
Eğitim vermek	4	0,9
Yerel Gündem 21 Üyelikleri	3	0,7
Katılımcı Bütçeleme	2	0,5
Yerel Ombudsman ve Arabuluculuk	1	0,2
Diğer	1	0,2

*Değerlendirme Toplam katılımcı sayısı olan 428 kişi üzerinden yapılmıştır. Bu soru çok seçenklidir.

Kişilerin yerel yönetimlere katılımını ifade eden yönetsel katılım, oy vermenin yanında halkoylaması, panel/jüri/çalıştay çalışmaları, kent konseyleri ve buna benzer faaliyet ve eylemlerin tümünü ifade etmektedir. Bu kapsamda düzenlenen Tablo 6'nın genel

değerlendirmesinde, ankete katılan 428 katılımcının %30,4'ü yerel yönetimlerde yönetsel katılım mekanizmasını yerel referandum ile yaptıklarını belirtirken %13,1'i ise panel ve çalıştay gibi etkinlikler ile gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

1997 yılında Birleşmiş Milletlerin desteği ile gerçekleştirilen toplantıda Kent Konseyleri kentin kalkınma önceliklerinin ve sorunlarının tanımlandığı demokratik platformlar olarak tasarlanmıştır. Tavsiye niteliğinde olmasına rağmen kent konseyleri tarafından alınan kararların belediye meclis toplantı gündemlerine etkisi bulunmaktadır. Kamu kurumlarının ve üniversitelerin de katılımcı olduğu kent konseylerinde sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de yer almaktadır (Aygen, 2014: 222). Bu açıklamalar ışığında, akademik personelin kent meclislerine katılım oranlarının %8,2 olduğu görülmektedir. Mahalle meclisleri ise kent konseyleri bünyesinde oluşturulan kent içerisindeki en küçük ölçekli sistemler olarak bilinmektedir. Mahalle sakinlerinin deneyimlerinin ve mahalle sorunlarının paylaşıldığı bu yönetsel katılım sistemine akademik personelin %6,5'i katılım gösterdikleri görülmektedir.

Tablo 7. Akademik Personelin Yerel Yönetimlere Katılımları

		n	%
Akademik Personelin Yerel Yönetimlerde Görev Alma Durumu	Evet, görev aldım	96	22,4
	Hayır, görev almadım	332	77,6
Toplam		428	100,0
Akademik Personelin Yerel Yönetimlerde Görev Alma Biçimi	Gönüllü olarak görev aldım	36	37,5
	Kurum tarafından görevlendirildim	31	32,3
	Davet edildim	29	30,2
	Ara Toplam	*96	
*Değerlendirme yerel yönetimlerde görev yapan 96 kişi üzerinden yapılmıştır.	Görev almadım	332	
Toplam		428	100,0
Akademik Personelin Yerel Yönetimlerde Görev Süresi	1 yıldan az	50	52,1
	1-3 yıl arası	29	30,2
	4-9 yıl arası	8	8,3
	10-15 yıl arası	7	7,3
	16-20 yıl arası	1	1,0
	21 yıl ve üzeri	1	1,0
	Ara Toplam	*96	
*Değerlendirme yerel yönetimlerde görev yapan 96 kişi üzerinden yapılmıştır.	Görev almadım	332	
Toplam		428	100,0
Yerel Yönetimlerin Akademik Personele Önem Verme Durumu	Evet, önem vermektedir	49	11,4
	Hayır, önem vermemektedir	215	50,2
	Kararsızım	164	38,3
Toplam		428	100,0
Akademik Personel Yerel Yönetimin En Önemli Paydaşı mıdır?	Evet	317	74,1
	Hayır	55	12,9
	Kararsızım	56	13,1
Toplam		428	100,0
Akademik Personelin Yerel Yönetimlere Proje ve Düşünce Önerisi	Evet, oldu	125	29,2
	Hayır, olmadı	303	70,8

Toplam		428	100,0
Akademik Personelin Yerel Yönetimlere Sunmuş Olduğu Proje ve Düşüncenin Kabul Edilme Durumu *Değerlendirme yerel yönetimlere proje sunan 125 kişi üzerinden yapılmıştır.	Evet, oldu	67	53,6
	Hayır, olmadı	58	46,4
	Ara Toplam	*125	
Toplam	Proje sunmadım	303	
		428	100,0
Akademik Personelin Yerel Yönetimlere Sunmuş Olduğu Proje ve Düşüncenin Uygulanma Durumu? *Değerlendirme yerel yönetimler tarafından projesi kabul edilen 67 kişi üzerinden yapılmıştır.	Evet, uygulandı	45	67,2
	Hayır, uygulanmadı	22	32,8
	Ara Toplam	*67	
	Proje sunmadım	303	70,8
Toplam		428	100,0

Türkiye genelindeki “akademik personelin” yerel yönetimlere katılımları ve yerel yönetimlere proje/düşünce sunmaları ile ilgili görüşleri Tablo 7’de ayrıntılı olarak verilmiştir. Akademik personelin ilk olarak yerel yönetimlerde görev alma durumları sorgulandığında “akademik personelin” sadece %22,4’ü yerel yönetimlerde görev aldıklarını belirtmişlerdir. Yerel yönetimlerde görev alan akademisyenlerin %37,5’i gönüllü olarak yerel yönetimlerde bulduklarını, %30,2’si ise yerel yönetimler tarafından davet edildiklerini belirtmişlerdir. Yerel yönetimlerde görev yapan akademik personel içerisinde %52,1’i bir yıldan daha az sürede görevde bulduklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan “akademik personelin” %50,2’si, yerel yönetimlerin akademik personele yeterli ve gerekli düzeyde önem vermediğini düşünmektedir.

Özellikle yerel yönetimler için önemli işbirlikçi niteliğinde olan üniversitelerin ve akademik personelin yönetim uygulamalarının birer parçası olarak kabul edilmeleri, yönetim organlarını, daha duyarlı, hesap verebilir ve şeffaf kanallar vasıtasıyla hizmet sunmaları konusunda dikkatli olmaya zorlamıştır. Bu noktada, araştırmaya katılan “akademik personelin” yaklaşık %75’i kendilerini yerel yönetimlerin en önemli paydaşı olarak görmektedir.

Yapılan anket çalışmasında “akademik personelin” sadece %29,2’si yerel yönetimlere proje ve düşünce önerisinde bulduklarını belirtmişlerdir. Ancak “akademik personelin” sunmuş oldukları bu projelerin %53,6’sı kabul edilmiş ve kabul edilen projelerin ise %67,2’si uygulamaya geçmiştir. Yerel yönetimlere proje sunma konusunda devlet üniversitelerinde %29,8, vakıf üniversitelerinde %25,4 oran tespit edilmiştir. Devlet üniversitesindeki akademik personelin %16’sının proje ve önerisinin kabul edildiği ve %10,6’sının uygulandığı, vakıf üniversitesindeki akademik personelin ise %16’sının proje ve önerisinin kabul edildiği ve %10,2’sinin uygulandığı görülmektedir. Akademik personelin yerel yönetimlere sunmuş oldukları projelerin yarısı kabul edilmiş ve sadece üçte biri uygulanmıştır. Yerel yönetimlerin, yönetsel katılım ile kentlilik bilincinin yerleştirilmesi ve geliştirilmesi için en önemli paydaşlarından olan üniversiteler ve akademik personel ile işbirliği yeterli düzeyde oluşmadığı bulgusu elde edilmiştir. Akademik personelin yerel yönetimlere proje ve düşünce önerisinde bulunması açısından yapılan ölçümde, Akdeniz Bölgesindeki akademik personelin %43,8 ile en fazla öneride bulunan personel olduğu, İç Anadolu Bölgesindeki akademik personelin ise %19,7 oran ile en az öneride bulunan personel olduğu görülmektedir. Yerel yönetimlere akademik personel tarafından sunulan projelerin kabul edilme oranlarına bakıldığında Akdeniz Bölgesindeki personelin %29,2 ile en fazla orana sahip

olduğu, Marmara Bölgesindeki personelin ise %11,6 oran ile en düşük orana sahip olduğu görülmektedir. Bu projelerin hayata geçirilmesine yönelik ölçümde ise en fazla %16,7 ile Akdeniz Bölgesindeki akademik personelin sunduğu projelerin, en düşük %5,3 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki akademik personelin sunduğu projelerin hayata geçirildiği tespit edilmiştir. Akademik personeli yerel yönetimin en önemli paydaşı olarak görenlerin %87,5'i öğretim görevlisi ve %79'u ise doçent kadrosundaki akademik personeldir. Akademik personel içerisinde yerel yönetimlere proje ve düşünce önerisinde bulunan unvanların %50 oranında öğretim görevlisi ve %45,9 oranında profesör kadrosunda oldukları görülmektedir. Yerel yönetimlere sunulan proje ve düşüncelerin kabul edilme oranlarına bakıldığında %25,9 oranla profesörlerin, %25 oran ile öğretim görevlilerinin ve %19 oran ile doçent kadrolarında görev yapan personele ait olduğu ancak proje ve düşüncelerin uygulanmasında ise en fazla %20 oranla profesörlerin projelerinin uygulamaya geçirildiği araştırma verilerinde görülmektedir.

Türkiye genelindeki “akademik personelin” cinsiyetlerine göre yerel yönetimlere katılım düzeyleri incelendiğinde, yerel düzeyde yönetsel katılımında erkek ve kadın akademisyenler arasında anlamlı farklılıklar görülmemektedir. Akademisyenlerin yerel yönetimlerde oy kullanimlarına bakıldığında erkeklerin %87,9'u oy kullandıklarını belirtirken kadınların ise %81,9'u oy kullandığını belirtmişlerdir. Yerel yönetimlerde görev alma durumlarına bakıldığında erkek akademisyenlerin %21,5'i yerel yönetimlerde görev alırken, kadın akademisyenlerin %23,6'sı yerel yönetimlerde görev aldıklarını belirtmişlerdir. Yerel yönetimlerde cinsiyete göre görev alma biçimlerine bakıldığında erkek akademisyenlerin %7,7'si, kadın akademisyenlerin ise %9,3'ü gönüllü görev aldıklarını belirtmişlerdir. Erkek akademisyenlerin %10,6'sı, kadınların ise %13,2'si yerel yönetimlerde bir yıldan daha az sürede görev almışlardır. Yerel yönetimlerin akademisyenlere önem verme durumlarına bakıldığında kadın akademisyenlerin %44,5'i, erkek akademisyenlerin ise %54,5'i olumsuz cevap vermişlerdir. Erkek akademisyenlerin %73,6'sı, kadın akademisyenlerin ise %74,7'si akademik personeli yerel yönetimin en önemli paydaşı olarak görmektedir. Akademik personelin yerel yönetimlere proje sunma önerilerine bakıldığında erkek akademisyenlerin %31,3'ü, kadın akademisyenlerin ise %26,4'ü yerel yönetimlere proje ve düşünce önerisinde bulduklarını belirtmiş olup en çok kadınların projelerinin kabul edildiği (%16,5) ve uygulandığı (%11,5) görülmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre ülke genelindeki “akademik personelin” devlet ve vakıf üniversiteleri arasında yerel yönetimlere katılımları ve yerel yönetimlere proje/düşünce sunmaları arasında önemli farklılıklar görülmektedir.

Üniversite türlerine göre yerel düzeyde yönetsel katılım incelendiğinde vakıf üniversitelerindeki akademisyenlerin %39'u, devlet üniversitesindeki akademisyenlerin ise %19,8'i yerel yönetimlerde görev aldıklarını belirtmişlerdir. Vakıf üniversitelerindeki akademisyenlerin %86,4'ü oy vermeye katılırken devlet üniversitesindeki akademisyenlerin %85'1'i oy vermeye katılmışlardır. Vakıf üniversitesindeki akademisyenlerin yaklaşık %17'si gönüllü olarak yerel yönetimlerde görev aldıklarını belirtirken devlet üniversitesindeki akademisyenlerin ise sadece %7'si gönüllü görev aldıklarını ifade etmişlerdir. Vakıf üniversitesindeki akademisyenlerin yaklaşık %33'ü üç yıla kadar yerel yönetimlerde görevde bulduklarını belirtirken devlet üniversitesindeki akademisyenlerin ise %16'sı üç yıla kadar yerel yönetimlerde görev aldıklarını belirtmişlerdir. Devlet üniversitesindeki akademik personelin %52,3'ü yerel yönetimlerin akademik personele önem vermediklerini belirtirken vakıf üniversitesindeki akademik personelde ise bu oran %37,3'dür. Devlet ve vakıf üniversitelerinde akademik personelin yerel yönetimin en önemli paydaşı olduklarını belirtenlerin oranlarının sırasıyla %74,5 ve %71,2 ile birbirlerine yakın olduğu görülmektedir.

Akademik personelin yerel yönetimlerde görev alma durumu bölgelere göre değerlendirildiğinde en fazla oranların %35,4 ile Akdeniz ve %25,8 ile İç Anadolu bölgelerindeki akademisyenlerde olduğu görülmektedir. Yerel yönetimlerde akademisyenlerin en az görev aldıkları bölge ise %10,5 oran ile Güneydoğu Anadolu Bölgesidir. Akademisyenlerin yerel yönetimlerde oy verme ile katılımlarının en yoğun olduğu bölge %91,4 ile Doğu Anadolu Bölgesi iken en az katılım ise %68,4 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesindedir. Akademik personelin yerel yönetimlerde gönüllü olarak en fazla İç Anadolu (%13,6), en az ise Ege Bölgesinde (%1,8) görev aldıkları görülmektedir. Yerel yönetimlerin akademik personele yeterli düzeyde önem verip vermediği hakkındaki soruya, ülkenin batı bölgesi olan Akdeniz (%25), Ege (%15,8) ve Marmara (%14,78) bölgelerinde daha fazla önem verildiği belirtilirken ülkenin doğu kısmı olan Güneydoğu Anadolu (%5,3) ve Doğu Anadolu (%6,9) bölgelerinde daha az önem verildiği belirtilmektedir. Bu durumu destekleyecek şekilde Güneydoğu Anadolu (%84,2) ve Doğu Anadolu (%82,8) bölgelerindeki akademik personelin büyük çoğunluğu yerel yönetimin en önemli paydaşı olarak üniversiteleri ve akademik personelin olduğunu belirtmişlerdir. Akademik personelin yerel yönetimlerde görev alma durumu unvanlarına göre değerlendirildiğinde %31,8 oran ile en fazla profesörlerin, %12,5 oran ile en az öğretim görevlilerinin görev aldıkları görülmektedir. Akademisyenlerin yerel yönetimlerde oy verme ile katılımları arasında unvanlarına göre önemli farklılıklar göstermemektedir. Akademik personelin oy kullanımı, öğretim görevlisi kadrosundaki katılımcılar için %87,5 iken araştırma görevlisi kadrosundakilerde ise %83,5'dir. Akademik personelin yerel yönetimlerde gönüllü katılımın %13,9 oran ile en fazla araştırma görevlisi kadrosundakilerde olduğu, öğretim görevlisi kadrosundakilerde ise hiç katılım olmadığı görülmektedir. Yerel yönetimler tarafından davet edilenlerin büyük çoğunluğunun %11,8 oranla profesör kadrosundaki akademik personel olduğu görülmektedir. Akademik personelin %60,1'i bir yıldan az süreli olarak yerel yönetimlerde görev aldıklarını belirtmişlerdir. Yerel yönetimlerin akademik personele yeterli düzeyde önem veriyor mu sorusuna doçentlerin %60'ı ve profesörlerin ise %50,6'sı olumsuz yanıt vermişlerdir. Yerel katılım düzeyleri çok farklı olduğu gibi yerel katılım unsurları da çok farklı olabilmektedir, yerel yönetimlerin işlettiği süreçleri şeffaf yürütmesi konusu, 4,8 ortalama ile akademik personel tarafından en önemli görülen unsur olmaktadır. Bunu 4,72 ortalama ile yerel yöneticilerin vatandaşlarla fikir alışverişine ve işbirliğine açık olması, 4,61 ortalama ile yerel yöneticilerin yeni politikaları planlama aşamasında sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapması gerektiği konuları izlemektedir. Ayrıca Kent Konseyi kararlarının yerel politika yapım süreçlerinde dikkate alınması gerektiği (%4,52) ve yerel yöneticilerin yeni politika planlama aşamalarında halkın görüşlerine başvurması gerektiği (%4,52) konuları da akademisyenler tarafından önemli görülen katılım unsurları içerisinde yer almaktadır. Akademisyenlerin yerel katılımda en çok önem verdikleri konuların şeffaflık, fikir alışverişi ve işbirliği olduğu tespit edilmiştir. Akademisyenler tarafından, 1,86 ortalamalar ile belediye meclisi toplantılarını takip etmek ve belediyelerin yıllık bütçe görüşmelerini takip etmek konuları en önemsiz katılım unsurları olarak görülmektedir. Bununla birlikte akademisyenler, belediye bütçesinin incelenmesi, Kent Konseyi toplantılarının takip edilmesi ve Kent Konseyinde alınan kararların takip edilmesi gibi konuları yerel katılım unsuru olarak çok önemli ve etkileyici görmemektedir. Bununla birlikte akademik personelin, Kent Konseyi toplantılarıyla ve Kent Konseylerinde alınan kararlarla çok ilgilenmediği görülmekte fakat yerel yönetim birimlerinin bu toplantılarda alınan kararlarla ilgilenmesi ve bu kararları dikkate alması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Her ne kadar burada bir tezatlık varmış gibi görünse de buradaki düşünce yapısının "Kent Konseylerini takip etmek benim görevim ve ilgi alanım olmaması, belediyelerin de bunları dikkate almaması anlamına gelmemelidir" şeklindeki bir anlayıştan kaynaklandığı söylenebilir.

5. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Araştırmanın Ana Hipotezi; **H**: Akademik personelin demografik özelliklerine göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları arasında anlamlı bir fark vardır. Araştırmanın diğer Alt Hipotezleri ise;

Tablo 8. Araştırmanın Bulguları

H₁. Akademik personelin cinsiyetlerine göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır		<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Std Sapma</i>	<i>T</i>	<i>Sd</i>	<i>P</i>
Cinsiyet	Kadın	246	3,21	0,59	0,384	0,058	0,70
	Erkek	182	3,23	0,61	0,382	0,058	
H₃. Akademik personelin yaşlarına göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>df</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>Sig. (P değeri)</i>	
Yaş	Gruplar Arası	2,287	5	0,457	1,278	,272	
	Gruplar İçi	151,052	422	0,358			
	Toplam	153,339	427				
H₃. Akademik personelin medeni durumlarına göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır		<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Std Sapma</i>	<i>T</i>	<i>Sd</i>	<i>P</i>
Medeni Durum	Evli	310	3,24	0,59	0,969	0,062	0,68
	Bekâr	118	3,17	0,62	0,946	0,62	
H₄. Akademik personelin yaşadığı bölgelere göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>df</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>Sig. (P değeri)</i>	
Bölgelere Göre	Gruplar Arası	1,708	6	0,285	0,790	,578	
	Gruplar İçi	151,631	421	0,360			
	Toplam	153,339	427				
H₅. Akademik personelin çalıştıkları üniversite türüne göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.		<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Std Sapma</i>	<i>T</i>	<i>Sd</i>	<i>P</i>
Üniversite Türü	Devlet Üniversitesi	369	3,24	0,59	1,70	0,83	0,089
	Vakıf Üniversitesi	59	3,09	0,59			
H₆. Akademik personelin unvanlarına göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>df</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>Sig. (P değeri)</i>	
Unvan	Gruplar Arası	0382	5	0,076	0,211	0,958	
	Gruplar İçi	152,957	422	0,362			
	Toplam	153,339	427				

H7: Akademik personelin akademik hizmet yıllarına göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>df</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>Sig. (P değeri)</i>	
Akademik Hizmet Yılı	Gruplar Arası	1,59	7	0,228	0,63	0,731	
	Gruplar İçi	151,747	420	0,361			
	Toplam	153,33	427				
H8: Akademik personelin fakülte / MYO görev yerlerine göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır		<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Std Sapma</i>	<i>T</i>	<i>Sd</i>	<i>P</i>
Fakülte/MYO	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	403	3,22	0,60	-0,299	0,12	0,021
	Sosyal ve Teknik Bilimler MYO	25	3,25	0,40		0,08	
H9: Akademik personelin görev yaptıkları bölümlere göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>df</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>Sig. (P değeri)</i>	
Bölüm	Gruplar Arası	7,1	10	0,71	2,02	0,03	
	Gruplar İçi	146,23	417	0,35			
	Toplam	153,33	427				

Çalışma kapsamında Tablo 8'deki akademik personelin cinsiyet, yaş, medeni durum, yaşadığı bölgeler, çalıştıkları üniversite, unvanları ve akademik hizmet yılının yönetsel katılımları üzerine etkisine bakıldığında bu karşılaştırmaların değeri Sig.>0.050 olduğundan anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Akademik personelin bu demografik özelliklerinin yerel yönetimlere yönetsel anlamda katılımlarında benzer özellik taşıdıkları görülmektedir. Ancak görev aldıkları fakülte/MYO ve bölümlere göre Sig.<0.050 olmasından dolayı anlamlı bir farklılık görülmektedir. Ayrıca bölüme göre post-hoc testlerinden Turkey ile yapılan analizde iktisat bölümü ile siyaset ve kamu yönetimi bölümleri akademik personelin yönetsel katılımları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

6. TARTIŞMA

Demokrasinin ilkeleri açısından bakıldığında halkın katılımı, demokratik vatandaşlığın ve karar alma sürecinin önemli bir unsuru olarak görülmektedir. Katılımcı ve müzakereci demokratlar, halkın yönetime katılımının demokrasinin kalitesi üzerinde olumlu etkiler yaptığını savunmaktadırlar (Michels ve De Graaf, 2010: 477-478). Katılım kavramına yönetsel pencereden bakabilecek ve bireyleri yönetim sürecinin aktif parçası haline getirebilecek yeni yöntemlerin bulunması, katılımcı demokrasinin uygulamadaki en iyi yansıması olarak kabul edilmektedir. Temsili demokrasilerde tek katılım aracı olarak oy kullanma eyleminin kabul edilmesi, yeni yönetim anlayışının gelişim göstermesiyle yaklaşık yarım asırdır önemini kaybetmiş ve bu doğrultuda vatandaşların toplumsal hayatta daha etkin olacakları katılımcı demokrasi anlayışı öne çıkmaya başlamıştır (Yalçındağ, 1996: 131). Bunun yanında katılımcı çeşitliliği de demokrasinin gelişiminde önem taşıyan faktörlerden birisi haline gelmiştir. Zira katılım konusunun toplumun sadece belli bir kesimi tarafından dikkate alınması, demokrasinin çoğulculuk ilkesinin eksik

uygulanmasına neden olacaktır. Yerel katılımın bu noktasında yönetim bilimleri ile ilgili akademik personelin yerel katılımındaki etkisi ve yerel yönetimlerin akademik personelin katılımına yaklaşımı, çoğulculuk açısından önem taşımaktadır.

Araştırmadaki anket çalışmasına yönelik bazı değerlendirmeler yapmak mümkündür. Tablolara ait değerlendirmeler ilgili bölümlerde yapılmış olsa da bazı önemli bölümler, üniversitelerin yönetim bölümleriyle ilgili akademisyenlerin yerel düzeyde yönetsel katılım yaklaşımlarının ayrıca değerlendirilmesini hak etmektedir.

Üniversitelerin yönetimle ilgili bölümlerinde görev yapan akademik personelin yerel yönetimlerde yönetsel katılım sağlama açısından oy verip vermediğinin sorgulandığı çalışmada akademik personelin yerel yönetimlere oy verme düzeyinde katılımının, genel katılım ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. 31 Mart 2024 mahalli idare seçimlerinde katılım oranının %78,5 ile %80,7 arasında (TRT Haber, 2024) değiştiği dikkate alınırsa akademisyenlerin %85,3'ünün seçimlere katılım gösterdiklerini belirtmeleri, diğer düzeylerde olmasa bile en alt düzeydeki katılım şekli olan oy vermede katılımın istenen ve gereken seviyeye yakın düzeyde olduğunun göstergesidir.

Akademik personelin yerel düzeyde yönetsel katılım gösterdikleri katılım mekanizmaları incelendiğinde akademisyenlerin sadece yaklaşık %30'unun halkoylaması düzeyinde katılım gerçekleştirdiği, diğer geri kalan personelin halkoylamalarına katılım göstermedikleri gibi diğer katılım mekanizmalarını kullanma düzeylerinin de yeterli olmadığı görülmektedir.

Akademik personelin yerel yönetimlere katılımlarında, akademik personelin neredeyse %80'inin yerel yönetimlerde hiç görev almaması ve yarıdan fazlasının da yerel yönetimlerin akademik personele önem vermediğini düşünmesi, yerel yönetimlerle akademisyenler arasında önemli bir kopukluk olduğu izlenimi vermektedir. Aynı şekilde akademik personelin %80'den fazlasının yerel yönetimlere herhangi bir proje ve düşünce önerisi sunmaması, yerel yönetişimin uygulanmasında önemli olan bu iki tarafın birbirlerine yaklaşımını da ortaya koymaktadır. Akademisyenlerin yaklaşık %75'inin kendilerini yerel yönetimlerin önemli bir paydaşı olarak görmeleri ve buna rağmen gerekli katılım faaliyetlerinde bulunmamaları, katılıma yaklaşımları konusunda önemli bir çelişki yaratmaktadır.

Akademik personelin cinsiyetlerinin yönetsel katılımındaki etkilerinin ölçüldüğü cinsiyet farklılığının yerel yönetimlerde karar mekanizmalarına katılım ile ilgili önemli bir fark yaratmadığı, kadın veya erkek akademisyenlerin katılım konusunda benzer düşünce ve davranışlarda oldukları görülmektedir. Vakıf üniversitelerindeki akademik personelin devlet üniversitelerinde görev yapanlara göre yerel katılım konusunda daha katılımcı olduklarını; coğrafi konum olarak Akdeniz Bölgesi akademik personelinin en katılımcı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi akademik personelinin ise en az katılımcı akademisyenler olduğunu göstermektedir. Akademik personelin unvanlarına göre katılım yaklaşımlarının yansıtıldığı yerel yönetimlere en fazla katılımın profesör unvanlı akademisyenlerde olduğunu, en az katılımın ise öğretim görevlisi kadrosundaki akademisyenlerde olduğunu göstermektedir. Yerel düzeydeki katılım unsurlarına verilen önem derecelerinin ölçüldüğü akademik personel tarafından sırasıyla, yerel yönetimlerin şeffaflığa önem vermesi, yerel yöneticilerin vatandaşlarla fikir alışverişinde ve işbirliği içinde olması, yerel yöneticilerin yeni politika oluşturmada sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde olması gerektiği konularının en önemli katılım konuları olarak görüldüğünü göstermektedir.

Yapılan araştırma verilerine göre yönetim ve yerel yönetim alanlarında uzman olan akademik personelin sadece %29,2'si (125 kişi) yerel yönetimlere proje ve düşünce önerisinde bulunmuştur.

Ancak yerel yönetimlere proje sunan “akademik personelin” yaklaşık yarısının (67 kişi) projesi kabul edildiği ve yaklaşık üçte birinin (45 kişi) projesinin uygulandığı görülmektedir. Araştırmanın örneklem büyüğü bazında bakıldığında, yönetim ve yerel yönetimler alanında öğrenci yetiştiren ve bu alanda uzman olan akademik personelin sadece % 11’nin projesi uygulamaya geçirildiği tespit edilmiştir.

Belli ve Aydın (2017) ile İlter (2024) tarafından yapılan benzer çalışmalarda da görüldüğü üzere, nasıl ki gerek kent kültürü ve kentlilik bilincinin gelişiminde, akademik personele gerekli ortamın sağlanması ve değerin verilmesi gerektiği tespit edilmişse, bu çalışmada da akademik personelin yerel katılımdaki önemi ve değerini ortaya çıkaracak fırsatlar sunulması gerektiği tespit edilmiştir.

SONUÇ

Demokrasinin yönetilenler tarafındaki kanadı içerisinde birçok önemli aktör yer almakla birlikte bu aktörlerden en önemlilerinden birisi, akademik personeldir. Akademik personelin temel varlık sebebi, uzmanı olduğu alanda bilimsel çalışmalar yapmak veya öğrenci yetiştirmek olsa da kendisine düşen bir diğer toplumsal görev de demokrasinin topluma yerleşmesine ve varlığını devam ettirmesine katkı sağlamaktır. Bu görev ve önemden yol çıkarak çalışmada, akademik personelin yerel katılımdaki oranı, etkisi ve gücü ele alınmıştır.

Araştırmanın ana hipotezi olan akademik personelin demografik özelliklerine göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları arasında anlamlı bir fark vardır. Araştırmanın diğer alt hipotezleri ise cinsiyet, yaş, medeni durum, yaşadığı bölgeler, çalıştıkları üniversite, unvan, akademik hizmet yılı, fakülte / MYO görev yerlerine ve görev yaptıkları bölümlere göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık olduğudur. Ancak akademik personelin cinsiyet, yaş, medeni durum, yaşadığı bölgeler, çalıştıkları üniversite, unvan ve akademik hizmet yılı gibi demografik özelliklerinin yerel yönetimlere yönetsel anlamda katılımlarında anlamlı bir fark bulunmadığı ve benzer özellikler taşıdıkları görülmektedir. Ancak akademik personelin fakülte / MYO görev yerlerine ve görev yaptıkları bölümlere göre yerel yönetimlere yönetsel katılımları üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Yapılan analizde iktisat bölümü ile siyaset ve kamu yönetimi bölümleri akademik personelin yönetsel katılımları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu farklılık, akademik personelin kendi alanı ile ilgili olan faaliyet ve çalışmalara ilgi duymasından ve yaptığı katılım faaliyetlerinin kendi alanı ile ilgili yapacağı bilimsel çalışmalar için birer veri olabileceğini düşünmesinden kaynaklanabilmektedir.

Literatür taraması ile başlayıp alan araştırması ile geliştirilen bu çalışmada sonuç olarak denilebilir ki yerel yönetimlerin, yönetsel katılım ile kentlilik bilincinin yerleştirilmesi ve geliştirilmesi için en önemli paydaşlarından olan üniversiteler ve akademik personel ile işbirliği yeterli düzeyde oluşmamıştır.

Gelişmiş bir yerel yönetim sisteminde, yönetim bilimleri ile ilgili bölümlerde görev yapan akademik personelin herhangi bir yerel yönetim birimini yerel katılım yöntemleriyle etkilemesi/etkileyebilmesi beklenmektedir. Demokrasi, yönetim, yerel yönetim, yerel katılım gibi konularda bilimsel araştırma ve çalışmalar yaparak, bu konularda ülke geleceğine yön verecek gençlere ders veren bilim insanlarının bildikleri ile uyguladıklarının paralel gitmesi, yerel demokrasinin ve yerel katılımın gelişimi için önem arz etmektedir. Akademik personelin, işin bilimsel boyutuyla ilgilenmesi ve bu düşünce yapısının yerel yönetimlerde etkili olması, yerel yönetimlerde bilimsel anlayışın gelişmesini sağlayacaktır. Fakat Türkiye’de üniversitelerin yönetimle ilgili bölümlerinde görev yapan akademik personelin, yerel yönetimlerin karar alma mekanizmalarına katılımı yeterli düzeyde olmanın çok uzağındadır. Her fırsatta ve her ortamda

yönetişimi ve katılımı savunan akademik personel ve yerel yöneticiler, savunduklarıyla yaptıkları arasındaki çelişki nedeniyle bir çeşit “katılımsız yönetim” uygulamasını geliştirmişlerdir.

Olgunlaşma sürecindeki Türkiye demokrasisi, kendisine gereken ilgi ve emek verildiğinde, ortaya güzel bir ürün çıkarabilecektir. Bu süreçte toplumun birçok kesimine önemli görevler ve sorumluluklar düşmektedir. Konunun bilimsel boyutuyla yakından ilgilenen akademisyenlerin bu konuda daha aktif ve cesur olması, diğer paydaşların da aktif ve cesur olmasında etkili olacaktır. Unutmamak gerekir ki katılım, iki taraflı bir kavramdır ve bu noktada katılım kavramının iki tarafına da iş düşmektedir. Katılım sağlanan taraf katılımcılara gerekli yasal ve fiili ortamları hazırlarken katılımcılar da kendilerine ayrılan alanın güvenli olduğunu ve katılımın doğal hakları olduğunu bilerek davranmalıdır.

Türkiye genelindeki “akademik personelin” yerel yönetimlerde görev alma durumları sorgulandığında “akademik personelin” yaklaşık %22’si yerel yönetimlerde görev aldıklarını belirtmişlerdir. Bu katılımcıların ise sadece %32’sinin kurum tarafından görevlendirildikleri tespit edilmiştir. Ayrıca bu katılımcıların yarısından fazlası (%52,1) yerel yönetimlerde 1 yıldan az süreli görev aldıklarını söylemişlerdir. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ve Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) arasında tüm illeri kapsayan ortak projelerin geliştirilmesi ve akademik personelin yerel yönetimlere katılımlarının artırılması önerilmektedir. Kurumlar arası yapılacak projelerin uzun dönemli olması ise yapılacak işbirliğini güçlendirecektir. Bu işbirlikleri ile akademik personele yerel yönetimlerde önem verilmesi düşüncesi %11’lerin üzerine çıkacağı düşünülmektedir. YÖK ve TBB tarafından yapılacak teşvik ve proje yarışmaları ile akademik personelin yerel yönetimlere yönelik proje düşüncelerinin %29’dan daha üst seviyelere artırılması hedeflenmelidir.

Yönetimsel katılım gibi önemli bir konuda katılımcıların ve katılıma yönelik kurumları idare edenlerin katılıma yönelik anlayış ve davranışlarının, başta kişisel ve çevresel olmak üzere birçok faktörün etkisi altında kaldığı düşünüldüğünde bundan sonra yapılacak çalışmalarda bu faktörlerin daha ayrıntılı ele alınması ve bu çalışmanın uluslararası düzeyde yapılması ve karşılaştırılması katılımçılık konusunun daha kapsamlı anlaşılmasında yardımcı olacaktır.

IN DECISION-MAKING MECHANISMS OF LOCAL GOVERNMENTS EXAMINING THE MANAGERIAL PARTICIPATION LEVELS OF ACADEMICIANS

1.INTRODUCTION

This study investigated how much importance local governments attach to the opinions, thoughts and studies of academic staff working in the fields of administration and local governments at universities. In addition, the study aims to investigate the level of participation of academics in order to have a say in local governments and whether there are significant differences in terms of demographic differences. In the study, a literature review was conducted and then field research (survey) was applied within the scope of quantitative research methods. Within the scope of the survey, the survey questions were delivered electronically to the academic staff working in the fields such as administration and local governments at universities in Türkiye, and the survey was answered by academic staff from at least one university from each province.

2. METHODOLOGY

In the research, a survey was conducted with academic staff working in the field of management sciences such as local governments, economics, business administration, political science in at

least one university from each province of Türkiye. The research aims to explain in detail and descriptively the level of participation of academic staff working in different departments of universities related to management sciences in local governments. In the research, proportional cluster method, one of the random sampling methods of quantitative research, was used. Three criteria were considered while determining the sample group. These criteria are that the people in the sample group should be academic staff at universities, academic staff should be working in fields such as administration and local governments, and they should volunteer to participate in the research. The internet-based questionnaire form was sent via e-mail to the academic staff working at 204 state and foundation universities registered in the YÖK system in line with the proportional cluster method, one of the random sampling methods. With this method, between December 28, 2023 and February 3, 2024, 447 people were returned online on the basis of voluntary participation and 428 questionnaires were included in the scope of the study. The research was limited to academic staff working in state and foundation universities.

There is a significant difference between the administrative participation of academic staff in local governments according to their demographic characteristics, which is the Main Hypothesis of the research. The other Sub-Hypotheses of the research are that there is a significant difference between the managerial participation of academic staff in local governments according to their gender, age, marital status, regions they live in, university they work at, title, years of academic service, faculty / Vocational School workplace and departments they work in. However, it is seen that demographic characteristics of academic staff such as gender, age, marital status, regions they live in, university they work at, title and years of academic service do not have a significant difference in their managerial participation in local governments and they have similar characteristics. However, there is a significant difference in the managerial participation of academic staff in local governments according to their faculty / Vocational School duty stations and the departments they work in. In the analysis, it was seen that there is a significant difference between the managerial participation of academic staff in the departments of economics and politics and public administration.

3. RESULTS

According to the research data, only 29.2% (125 people) of academic staff who are experts in the fields of management and local governments have proposed projects and ideas to local governments. However, it is seen that half of the “academic staff” (67 people) who submitted projects to local governments had their projects accepted and one third (45 people) had their projects implemented. Only 10% of the academic staff who train students in the field of management and local governments and are experts in this field have implemented their projects.

4. DISCUSSION and CONCLUSION

In this study, which started with a literature review and developed with field research, it can be concluded that the cooperation of local governments with universities and academic staff, which are among the most important stakeholders of local governments for the establishment and development of administrative participation and urban consciousness, has not been formed at a sufficient level. In an advanced local government system, academic staff working in departments related to management sciences are expected to be able to influence/influence any local government unit through local participation methods. It is important for the development of local democracy and local participation that scientists who conduct scientific research and studies on issues such as democracy, administration, local administration, and local participation, and who teach young people who will shape the future of the country on these issues, go in parallel with what they know and what they practice.

KAYNAKÇA

- Aldemir, C., ve E. Şen (2020). “Yerel Katılım Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması”. *Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 34(4), 1473-1490. <https://doi.org/10.16951/atauniiibd.760978,1473-1490>.
- Avcı, H. ve E. Gök. (2022). “Yükseköğretimde Yönetişim: Türkiye’de Üniversite Senatoları ve Katılımcılık”. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 5 (3), 248-262.
- Aygen, M. (2014). “Kent Konseylerinin Kent Yönetimine Katkıları Üzerine Bir İnceleme: Elazığ Örneği”. *International Journal of Social Science* Doi number:<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2516>: 29, 217-236.
- Belli, A. ve Aydın, A. (2017). “Kent Kültürü ve Kentlilik Bilincinin Oluşumunda Üniversitelerin Rolü: Mustafa Kemal Üniversitesi Örneği”. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (39), 422-434.
- Boztepe, M. (2019). “Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Türkiye’de Yerel Yönetimler-Merkezi İdare Arasında Görev ve Yetki Paylaşımının Sınırları”. *Alanya Akademik Bakış*, 3(1), 49-71.
- Bulut, Y. (2006). “Büyük Şehirlerde Katılımlı Yönetimin Hayata Geçirilmesinde Rol Oynayan Etmenler”. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 1(1): 47-63.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Veri Analizi El Kitabı*, 6. Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çalikoğlu, A. ve H. Arslan. (2018). “Türkiye’deki Akademisyenlerin Uluslararasılaşması: Uluslararası Etkinliklere Katılım ve CHAID Analizi ile Bir İnceleme”. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 14 (2), 215-230.
- Çitçi, O. (1996). “Temsil Katılma ve Yerel Demokrasi”. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 5(6): 5-14.
- Demir, Ö. ve M. Acar. (2005). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*, 6. Baskı Ankara: Adres Yayınları
- Denters, S. A. ve P. J. Klok. (2005). “The Netherlands: In Search of Responsiveness, In Comparing Local Governance. Trends and Developments”. *Palgrave Macmillan Ltd.*, 65-82.
- Erdoğan, E. (2003). *Türk Gençliği ve Siyasal Katılım*, İstanbul: Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/1763567/1cbb5qm340os08q.pdf?1425079804=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DTurk_Gencligi_ve_Siyasal_Katilim_1999_20.pdf, (02.04.2024)
- Florin, P. ve A. Wandersman. (1990). “An Introduction to Citizen Participation, Voluntary Organizations and Community Development: Insights for Empowerment Trough Research”. *American Journal of Community Psychology*, 18 (1), 41-54.
- Gebara, M. F. (2013). “Importance of local participation in achieving equity in benefitsharing mechanisms for REDD+: a case study from the Juma Sustainable Development Reserve”. *International Journal of the Commons*. 7 (2), 473-497.
- George, D. ve P. Mallery. (2019). *IBM SPSS Statistics 26 step by step: A Simple Guide and Reference*. Routledge.
- Gözler, K. ve Kaplan, G. (2019). *Kısa İdare Hukuku*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Henden, H. B. (2005). “Katılımcı Yerel Yönetim Anlayışında E-Belediyeciliğin Yeri ve Önemi”. *Journal of Human Sciences*, 8 (1), 1-13.

- İlter, E. (2024). “Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Örneği”. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 19 (1), 222-243.
- Jansen, K. J., Corley, K. G. ve B. J. Jansen. (2007). E-survey methodology. R.A. Reynolds, R. Woods, J.D. Baker (Ed.), *Handbook of Research on Electronic Surveys and Measurement* IGI: Global.içinde, 1-8)
- Karaçor, S. (2009). “Yeni İletişim Teknolojileri, Siyasal Katılım, Demokrasi”. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 16 (2), 121-131.
- Kaya, E. (2003). *Yerel Yönetimler Reformu ve Belediyelerde Yeniden Yapılanma*. 2. Baskı, İstanbul: İlke Yayıncılık
- Koyuncu, İ. ve A. F. Kılıç (2019). “Açımlayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanımı: Bir Doküman İncelemesi”. *Eğitim ve Bilim Yayınları*, 44, 195-217.
- Michels, A. ve L. De Graaf. (2010). “Examining Citizen Participation: Local Participation Policy Making and Democracy”. *Local Government Studies*, 36 (4), 477-491.
- Neuman, L. W. (2007). *Basics of Social Research Qualitative and Quantitative Approaches*. Boston: Pearson Education
- Özer, M. A. ve Kartal, M. (2021). “Yerel Demokrasi ve Katılım: Türkiye ve İngiltere Üzerinden Bir İnceleme”. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 4 (3), 509-529.
- Pustu, Y. (2005). “Yerel Yönetimler ve Demokrasi”. *Sayıştay Dergisi*, 57, 121-134.
- Şahnağil, S. (2019). “Postmodern Kamu Yönetimi Çerçevesinde Yönetimsel Katılım: Yerel Hizmet Sunumunda Katılım Olgusu”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12/66, 1142-1169
- Verba, S. (1967). “Democratic Participation”. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/000271626737300103>. (17.02.2025)
- Yalçındağ, S. (1996). *Belediyelerimiz ve Halkla İlişkileri*, Ankara: TODAİE Yayınları.
- Yaylı, H. ve G. Eroğlu (2015). “Yerel Katılım Bağlamında Türkiye’de Kadın Temsili”. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3, 504-524.
- Yazıcıoğlu, Y. ve S. Erdoğan (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- TRT Haber, (2024). *YSK Başkanı Yener: Seçime katılım oranı %78,11*. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/ysk-baskani-yener-secime-katilim-orani-yuzde-7811-848100.html>.(03.04.2024)
- Wikipedia, (2024). *Türkiye’de seçimlere katılım*. https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27de_se%C3%A7imlere_kat%C4%B1m. (15.02.2025).

KATKI ORANI / CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA / EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR / CONTRIBUTORS
Fikir veya Kavram / Idea or Notion	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak / Form the research hypothesis or idea	Mehmet ÖLMEZ Bülent BAYRAK
Tasarım / Design	Yöntemi, ölçeği ve deseni tasarlamak / Designing method, scale and pattern	Mehmet ÖLMEZ Bülent BAYRAK
Veri Toplama ve İşleme / Data Collecting and Processing	Verileri toplamak, düzenlenmek ve raporlamak / Collecting, organizing and reporting data	Mehmet ÖLMEZ Bülent BAYRAK
Tartışma ve Yorum / Discussion and Interpretation	Bulguların değerlendirilmesinde ve sonuçlandırılmasında sorumluluk almak / Taking responsibility in evaluating and finalizing the findings	Mehmet ÖLMEZ Bülent BAYRAK
Literatür Taraması / Literature Review	Çalışma için gerekli literatürü taramak / Review the literature required for the study	Mehmet ÖLMEZ Bülent BAYRAK